

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בתוקף סמכות הממשלה לפי סעיף 53(א) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 (להלן – חוק התכנון והבניה), לאשר את תמא/35/5 א - יישובים כפריים והמרחב החקלאי מגורי עובדים זרים בחקלאות.

דברי הסבר

רקע כללי

בהמשך לקידומו של שינוי מס' 5 ליישובים כפריים עלה הצורך בהרחבת המענה לפתרונות מגורים לעובדים זרים בחקלאות במרחב הכפרי. שינוי זה מהווה השלמה לשינוי מס' 5 העוסק ביישובים הכפריים ובדגש על היישובים החקלאיים במרחב הכפרי, אשר במסגרתו ניתן משקל משמעותי לעניין שמירה וחיזוק תפקודם החקלאי של היישובים הכפריים.

בעשורים האחרונים חלק ניכר מהפעילות החקלאית בישראל מתבססת על העסקת עובדים ממדינות אחרות. מספרם הגדול של עובדים אלה מחייב הערכות בכל הקשור להסדרת מגוריהם ובכלל זה בהיבטי התכנון. סוגיית מדיניות התכנון הארצית בעניין זה נדונה בוולנט"ע ובמועצה הארצית, שהחליטה ביום 1.3.22 לאמץ מסמך מדיניות בנושא. כנקודת מוצא במסמך המדיניות הובהר כי ככלל, ראוי שמגורים אלה יהיו חלק מהמרקם היישובי ומהמרקם החברתי. בהתאם לכך, פורטו סדרי העדיפויות במיקום מגורים אלה בתוך שטחי הבינוי של היישוב הכפרי ובצמידות דופן אליו. בהתאם למסמך זה ניתן היה לקדם, ככל הנדרש, תכניות שיאפשרו מענה למרבית המקרים, בהם עלה צורך במגורים לעובדים זרים בחקלאות.

יחד עם זאת, קיימים מקרים חריגים, בהם נדרש לשקול מתן מענה למגורי עובדים זרים שלא ביישוב, או שלא בצמידות דופן לו ממספר טעמים, ובכללם מרחק הקרקעות החקלאיות מיישוב סמוך, מבנה השטח הבנוי ביישוב והשטחים הפתוחים סביבו ורגישותם וכן היקף האוכלוסייה ביישוב, שלעיתים הינו מצומצם ביחס להיקף העובדים הזרים הנדרשים לחקלאות ביישוב.

מטרתו של שינוי זה לאפשר מתן מענה למקרים חריגים אלה, תוך קביעת השיקולים המרכזיים, הנדרשים לעמוד בפני מוסד תכנון לעת קבלת החלטות בעניין זה. זאת, על מנת לאזן בין הצורך לתת מענה, שיעודד את חיזוק הפעילות החקלאית מחד, ויאפשר תנאי מגורים נאותים לעובדים הזרים מאידך, ובכלל זה מהיבטים של בינוי, סביבה, נגישות לשירותים שונים ולתחבורה ציבורית, או פתרון היסעים אחר - והכל תוך צמצום מרבי של השפעות שימוש זה על המרחב החקלאי והפתוח מהיבטי רציפות, נוף וסביבה.

יצוין, כי בהתאם למוצע בתיקון, תוספת מגורי עובדים זרים בחקלאות תעשה כתוספת שימוש זמני ליעוד הקיים בשטח, או לשימוש המותר, כדוגמת: מבני משק, בתי אריזה, קרקע חקלאית. תכניות מקומיות לתוספת שימוש זה יכללו הוראות לשיקום השטח בתום השימוש הזמני. יחידות דיור אלה לא ימנו במניין יחידות הדיור של היישוב.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

אין.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

התכנית נדונה במליאת המועצה הארצית אשר אישרה את העברת התכנית לאישור הממשלה, כמפורט במסמך החלטת המועצה הארצית.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

אין

עמדת היועמ"ש של המשרד יוזם ההצעה

הליכי אישור התכנית במועצה הארצית לוו על ידי היועצת המשפטית של המועצה הארצית. לאור האמור, אין מניעה משפטית לאשר את ההחלטה מצ"ב חוו"ד.

סיווגים

סיווג ראשי: 11אחר

תחום פעולה עיקרי: 05 תשתיות וסביבה

מגיש: ראש הממשלה

י"ט בסיון התשפ"ו
4 ביוני 2026

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה: **תמא/ 35 / 5 א - יישובים כפריים והמרחב החקלאי מגורי עובדים זרים בחקלאות**

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:
בהתאם להוראת סעיף 53 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה – 1965 (להלן – חוק התכנון והבניה), הוסמכה הממשלה לאשר תכנית מתאר ארצית, אשר הוגשה לה על ידי המועצה הארצית לתכנון ולבניה.

המועצה הארצית, בישיבתה מס' **ישיבה מס' 2026002** מתאריך **25/2/2026** החליטה להמליץ לממשלה על אישור התכנית שבנדון.

המלצת המועצה התקבלה לאחר שהתקיימו כל ההליכים הנדרשים בהתאם להוראות חוק התכנון והבניה.
אשר על כן, התמלאו התנאים הנדרשים לאישור התכנית על ידי הממשלה.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרון:

היות ואין שר פנים המכהן בתפקיד, הצעת המחליטים הוגשה על ידי ראש הממשלה. יצוין כי בהתאם לתקנון עבודת הממשלה כל חבר ממשלה רשאי להציע להעלות נושא לסדר היום של ישיבת הממשלה כאשר על פי סעיף 4(ו) לתקנון, השר המגיש יבוא בדברים עם השר שההצעה נוגעת לתחום סמכותו ועמדתו של השר האמור תצוין במפורש. בעניינו בהעדר שר הפנים לא ניתן לבוא עמו בדברים אולם נוסח ההצעה תואם מול גורמי המקצוע במינהל התכנון, ואלה יציגו עמדתם גם במסגרת ישיבת הממשלה בעניין.

עוד יצוין כי הצעת המחליטים מובאת לאישור הממשלה בהתאם להוראת סעיף 53 לחוק התכנון והבניה ולאור החלטת המועצה הארצית לתכנון ולבניה, אשר המליצה בישיבתה מיום 25/2/2026 על העברת התמ"א לאישור הממשלה.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:
לא רלבנטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:
המשנה ליועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה מסרה כי אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה בהיבטי עבודת הממשלה.
הליכי אישור התכנית במועצה הארצית לוו על ידי היועצת המשפטית של המועצה הארצית. לפיכך, אין מניעה משפטית לאשר את ההצעה.

יועמ"ש למנהל התכנון

עו"ד אפרת ברנד

תפקיד

שם

חתימה